

Declaració de Barcelona: de l'esberrany desafiant al text normatiu

Published by [Roser Mendoza](#) [1] on 02/10/2025 - 10:02

El pas del codi font a la Declaració definitiva mostra com els drets culturals es mouen entre el conflicte i el consens.

La **Declaració de Barcelona pels drets culturals**, presentada el 30 de setembre de 2025, culmina un procés que vam seguir de prop a través del *codi font*. Aquella versió preliminar, que vam analitzar en tres [articles](#) [2], no buscava ser definitiva: era, més aviat, una caixa d'eines crítica. El text no s'estalviava les ombres. Quan descrivia la governança cultural parlava d'"abusos de la contractació pública" i advertia contra "la dictadura tècnica" que pot buidar de sentit els drets culturals. Davant d'això, el codi font mostrava la doble cara: quan erosiona i quan obre camins de transició.

La Declaració definitiva, en canvi, opta per un llenguatge afirmatiu i normatiu. Allà on el codi font posava l'accent en les derrotes i les derroteres, ara llegim que "les comunitats i les persones tenen dret a participar en els processos de decisió cultural de manera transparent i vinculant". El que abans era un diagnòstic desafiant es converteix en un compromís polític. El perill és que la Declaració acabi sent un text d'aparador: solemne i impecable, però neutralitzat en el moment d'aplicar-lo. Adoptat com a consens formal però sense capacitat d'alterar pràctiques ni pressupostos.

Aquesta mutació es veu amb claredat en l'àmbit digital. El codi font advertia del "risc que les plataformes privades converteixin la cultura en un instrument de vigilància i de concentració de poder". La Declaració transforma l'alerta en un dret: "totes les persones tenen dret a un accés universal i no discriminatori als entorns digitals, així com al dret a no digitalitzar-se". El salt és del llenguatge preventiu al jurídic, de la sospita al blindatge.

També pel que fa a memòries i patrimoni. El codi font denunciava els perills d'un "patrimoni congelat" que oculta memòries inquietants i perpetua l'espoli colonial. La Declaració respon afirmant que "les comunitats tenen dret a reinterpretar les tradicions i a impulsar processos de reparació històrica". La tensió crítica es manté, però en clau de dret reconegut.

El contrast és clar: el codi font situava la cultura en l'espai de la contradicció; la Declaració normativitza i ofereix un terreny d'afirmació col·lectiva. El guany és evident: ara hi ha un text amb capacitat de ser adoptat per institucions i utilitzat com a referència jurídica i política. Però també hi ha una pèrdua de fricció. El codi font obligava a mirar de cara precarietats, abusos i límits; la Declaració corre el risc d'endolcir-los si no hi ha voluntat d'exigibilitat real. Si els ajuntaments no tradueixen els drets culturals en recursos i canvis efectius, la Declaració quedarà en el pla simbòlic. El compromís s'haurà signat a Barcelona, però la seva veritat es jugarà a cada barri i poble.

Per això cal llegir la Declaració a la llum dels textos previs. No com un simple eco institucional, sinó com el resultat d'un itinerari on el conflicte i la crítica han estat condició de possibilitat. Per als municipis, això ofereix una lliçó valuosa: els drets culturals no neixen del consens, sinó del conflicte previ que obliga a consensuar. El codi font va ser el lloc d'aquesta fricció; la Declaració és el punt on es fixa un compromís. El codi font desafitava perquè obligava a mirar de cara abusos i precarietats. La Declaració els enuncia en positiu, però sense exigibilitat aquest pas endavant pot esdevenir només un pas de costat.

El repte és mantenir viu aquest fil. Que la Declaració no es converteixi en un catàleg solemne de bones intencions, sinó en una eina per tensionar i transformar les polítiques culturals locals. Que el llenguatge crític del codi font continuï ressonant dins dels ajuntaments i els espais comunitaris. Només així la Declaració podrà complir la seva promesa: fer que els drets culturals siguin efectius en la vida quotidiana de les persones i les comunitats.

Quan la contractació pública esdevé un mecanisme d'exclusió i precarització, erosiona els drets culturals i buida

de sentit la seva garantia col·lectiva. (Culturopolis, 2025)

Vegeu article de presentació a Interacció: [La Declaració de Barcelona pels drets culturals: un compromís col·lectiu | Interacció](#) [3]

Referència

Culturopolis (2025). *Declaració de Barcelona pels drets culturals: Codi font 1.0.(esborrany per a consulta pública)*
Diputació de Barcelona <https://www.diba.cat/ca/web/culturopolis> [4] [[PDF Codi Font](#)] [5]

Categories: Article

Tags: drets culturals

Tags: polítiques culturals

Tags: pensament cultural

Tags: governança cultural

- [6]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/news/2025/10/declaracio-barcelona-drets-culturals>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/mendozahr>

[2] <https://interaccio.diba.cat/blogs/2025/09/culturopolis-codifont-1>

[3] <https://interaccio.diba.cat/news/2025/09/declaracio-de-barcelona-pels-drets-culturals>

[4] <https://www.diba.cat/ca/web/culturopolis>

[5] <https://www.diba.cat/documents/d/culturopolis/declaracio-de-barcelona-pels-drets-culturals-codi-font-1-0-pdf-1>

[6] <https://interaccio.diba.cat/node/10205>